

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **H. J.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu - w trybie art. 535 § 3 k.p.k. - na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 17 kwietnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 333/22

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. V K 134/18,

na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną, obciążając
skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. V K 134/18 uznał m.in. oskarżonego H. J. za winnego popełnienia czynu:

1. opisanego w pkt. XXIX aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że czyn ten wyczerpuje znamiona przestępstwa skarbowego z art. 56 § 1 k.k.s i art. 62 § 2 k.k.s. i art. 76 §

1 k.k.s. i art. 37 § 1 pkt 1 i 2 k.k.s. i art. 7 § 1 k.k.s. przy zastosowaniu art. 6 § 2 k.k.s – i skazał go na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 350 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych - stwierdzając na podstawie art. 2 § 2 k.k.s. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny skarbowy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 r.;

2. opisanego w pkt. XXX aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że czyn ten wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 i 6 k.k. w zw. z art. 12 k.k. – i skazał go na karę 2 lat i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności, stwierdzając, na podstawie art. 4 § 1 k.k. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.;

3. opisanego w pkt. XXXI aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że wyczerpuje on znamiona przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. – i skazał go na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 350 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych, stwierdzając, na podstawie art. 4 § 1 k.k. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.;

4. opisanego w pkt. XXXII aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że wyczerpuje on znamiona przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. – i skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności, stwierdzając, na podstawie art. 4 § 1 k.k., zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.;

5. opisanego w pkt. XXXIII aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że wyczerpuje on znamiona przestępstwa z art. 56 § 1 k.k.s i art. 62 § 2 k.k.s. i art. 76 § 1 k.k.s. i art. 37 § 1 pkt 1 i 2 i 5 k.k.s. i art. 7 § 1 k.k.s. i art. 6 § 2 k.k.s. – i skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 450 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych, stwierdzając na podstawie art. 2 § 2 k.k.s. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny skarbowy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 r.;

6. opisanego w pkt. XXXIV aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że wyczerpuje on znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

i art. 65 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. – i skazał go na karę 5 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 450 stawek dziennych, przy przyjęciu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych stwierdzając, na podstawie art. 4 § 1 k.k. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.

Nadto Sąd ustalił, że na podstawie art. 8 § 2 k.k.s, spośród kar orzeczonych za czyn opisany w pkt XXIX i XXX aktu oskarżenia wykonaniu będzie podlegała kara orzeczona w pkt. 55, zaś spośród kar orzeczonych za czyn opisany w pkt XXXIII i XXXIV aktu oskarżenia wykonaniu będzie podlegała kara orzeczona w pkt. 58.

Poza tym Sąd orzekł wobec oskarżonego H. J. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem opisanym w pkt. XXXIV aktu oskarżenia w części, poprzez wpłatę kwoty 4.722.108,92 złotych na rzecz Skarbu Państwa - Urzędu Skarbowego w T..

Jednocześnie w miejsce orzeczonych kar pozbawienia wolności wymierzonych w pkt 54, 55, 56 i 58 wyroku, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 7 lat pozbawienia wolności i grzywny w wymiarze 700 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych, stwierdzając, na podstawie art. 4 § 1 k.k. zastosowanie przepisów ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.

Na skutek apelacji wniesionych m.in. przez obrońców H. J., Sąd Apelacyjny w Katowicach, wyrokiem z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 333/22 – w części odnoszącej się do tego oskarżonego – zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że:

a) w pkt. 54 z kwalifikacji prawnej przypisanego ww. czynu wyeliminował § 6, a jako podstawę prawną wymiaru kary przyjął art. 299 § 1 k.k. i obniżył orzeczoną karę do 2 lat pozbawienia wolności,

- b) w pkt. 56 wyeliminował z opisu czynu przypisanego H. J. udział oskarżonych M. W. i W. P. w zorganizowanej grupie przestępczej,
- c) w pkt. 57 i 58 wyeliminował z opisu czynów przypisanych H. J. współdziałanie oskarżonego H. J. wspólnie i w porozumieniu z oskarżonymi M. W. , W. P. i R. L. ,
- d) w pkt. 60 złagodził uprzednio orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności do 6 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałej części, w zakresie dotyczącym oskarżonego H. J., Sąd utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżyła kasacją obrońca skazanego H. J. zarzucając zaskarżonemu wyrokowi rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ „na wynik sprawy”, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez:

1. brak rozpoznania zarzutu apelacji opisanego w pkt 1.4., a dotyczącego niewyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, który to zarzut został sprecyzowany w uzasadnieniu apelacji i dotyczył okoliczności przypisania wysokości kwoty należnego podatku z tytułu krajowej sprzedaży towarów przez spółkę H., które były kwestionowane przez obrońcę, pomimo iż zgodnie z cytowanymi przepisami Sąd II instancji miał bezwzględny obowiązek rozpoznać indywidualnie wszystkie zarzuty zawarte w apelacji, a powyższe uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem w wyniku rozpoznania tego zarzutu sąd winien uznać, iż istnieją zasadnicze wątpliwości co do kwot podatku narażonego na uszczuplenie w wyniku popełnienia czynu opisanego w pkt. XXIX wyroki, które to okoliczności jako mające zasadniczy wpływ m. in. na określenie jego znamion, a także ustalenie stopnia społecznej szkodliwości czynu, powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary;
2. brak właściwego i rzetelnego rozpoznania wszystkich zarzutów zawartych w apelacji, tj. zarzutu opisanego w pkt 1.1 i 2 apelacji, w zakresie dotyczącym przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom współoskarżonych P. i T. i zbudowania na podstawie tych wyjaśnień ustaleń w zakresie wiodącej, nadrzędnej roli oskarżonego J. w procederze przestępnym, co w następstwie skutkowało

orzeczeniem wobec niego najsurowszej kary, znacząco odbiegającej od kar wymierzonych pozostałym współoskarżonym, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem w przypadku rozpoznania tych zarzutów Sąd II instancji powinien był uchylić zaskarżony wyrok w części dotyczącej oskarżonego H. J. lub też zmienić go w zakresie orzeczenia o karze.

W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji w części dotyczącej H. J. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W pisemnej odpowiedzi prokurator wniósł o oddalenie tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło oddalenie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należało, że rolą postępowania kasacyjnego jest, co do zasady, kontrola orzeczeń sądów odwoławczych z punktu widzenia najpoważniejszych naruszeń prawa materialnego lub procesowego, które mają istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia. Mając na względzie nadzwyczajny charakter tego środka zaskarżenia ustawodawca określił, że kasacja przysługuje stronie, stosownie do art. 519 k.p.k. od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie i tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść tego orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). – por. w tym zakresie m.in. postanowienia SN: z 10.03.2021 r., V KK 63/21; z 18.05.2022 r., II KK 215/22; z 26.01.2023 r., III KK 646/22.

Do ustawowych zadań Sądu kasacyjnego nie należy przeprowadzanie badania pod kątem kompletności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz poddanie go ponownemu wartościowaniu. Sąd Najwyższy, stanowiący z woli ustawodawcy „sąd prawa” nie zaś „sąd faktu” nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i – na podstawie takiej własnej oceny –

kontrolować poprawności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zadaniem Sądu Najwyższego jest jedynie sprawdzenie, czy badając – w płaszczyźnie zarzutów apelacji – prawidłowość procedowania Sądu I instancji, Sąd Okręgowy nie dopuścił się w tym zakresie rażącego naruszenia prawa, co mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku drugoinstancyjnego.

Treść zarzutów wniesionej w sprawie skazanego kasacji przekonuje, że ten nadzwyczajny środek zaskarżenia stanowi nieuprawnioną próbę usytuowania Sądu Najwyższego w pozycji „sądu trzeciej instancji”, mającego przeprowadzić alternatywną kontrolę wyroku Sądu Rejonowego, co więcej – czyniąc to w celu ponownej oceny współmierności orzeczonej kary. W takim układzie procesowym oparcie zarzutów na naruszeniu – kierowanych do Sądu odwoławczego – przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. – było częściowo zabiegiem zmierzającym do ominięcia ograniczenia przewidzianego w art. 523 § 1 zdanie drugie k.p.k. To zaś nie odpowiada pozycji ustrojowej SN i jego uprawnieniom procesowym.

Jakkolwiek uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego rzeczywiście ma charakter syntetyczny, to bezspornie wskazuje na rozpoznanie podniesionych w apelacji zarzutów i nie wskazuje na naruszenie prawa oskarżonego do rzetelnej kontroli instancyjnej nieprawomocnego wyroku. Sąd II instancji zwrócił bowiem uwagę, że „wbrew twierdzeniom skarżących, Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił każdy z dowodów i wcale nie dał bezkrytycznie wiary dowodom wspierającym tezy oskarżenia”, jak również stwierdził, że „sam sposób procedowania i gromadzenia materiału dowodowego, który nie wymaga uzupełnienia ani powtórzenia, zasługuje na aprobatę Sądu odwoławczego i czyni zarzuty skarżących niezasadnymi, za wyjątkiem oceny, która spowodowała zmianę zaskarżonego wyroku”. Przypomnieć w tym miejscu należy, że w świetle ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, stopień szczegółowości rozważań Sądu odwoławczego jest uzależniony od jakości oceny dokonanej przez Sąd I instancji. Jeżeli ocena ta jest wszechstronna, pełna, logiczna i wsparta zasadami doświadczenia życiowego, a więc w pełni odpowiada wymogom nałożonym przez reguły z art. 7 k.p.k., to wówczas Sąd odwoławczy

zwolniony jest od drobiazgowego uzasadniania wyroku, co sprowadzałoby się do powtarzania prawidłowych argumentów, które zaważyły na wydaniu orzeczenia zaskarżonego w trybie nadzwyczajnym (zob. np. postanowienie SN z 7.02.2024 r., I KK 465/23).

W uzasadnieniu kasacji skarżąca wskazuje, że w ramach apelacji „autor kwestionował miesięczne zestawienia wpływów na rachunek bankowy M. C., na który wpływały płatności za sprzedany przez podatnika towar przedstawia tabela (str. 8-55 decyzji), głównie z uwagi na szeroko naprowadzone wątpliwości co do faktów, na których oparł się organ sporządzając tabelę, która następnie była podstawą do czynienia obliczeń w zakresie narażonych na uszczuplenie należności podatkowych”. Także w uzasadnieniu apelacji (s. 14-16), odwołano się do postępowania prowadzonego przed Urzędem Celno - Skarbowym w K, wskazując również na – akcentowane również obecnie w kasacji – częściowe rozbieżności w materiale dowodowym (zestawieniach transakcji z Banku oraz danych przekazanych przez D.). Jednak wszystkie te zarzuty, jak to zresztą wprost wskazano w apelacji, nie dotyczyły oceny materiału dowodowego przeprowadzonej w ramach postępowania karnego, ale postępowania skarbowego prowadzonego przez uprawnione organy podatkowe.

Tymczasem ustalenia w zakresie kwoty podatku narażonego na uszczuplenie w związku z działalnością spółki H. sp. j. nie stanowiły prostego powielenia ich z postępowania skarbowego – co zdaje się sugerować apelacja i kasacja – ale stanowiły wynik samodzielnych ustaleń Sądu, poczynionych w oparciu o osobowy, a zwłaszcza pozaosobowy materiał dowodowy w postaci faktur, o czym jednoznacznie przekonuje uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego (s. 98-209). Kompletność i poprawność zgromadzenia tego materiału dowodowego nie budziła wątpliwości w ocenie instancji *ad quem*, co uzasadniało również brak obowiązku szczegółowego odniesienia się do zarzutów skoncentrowanych na wcześniejszych postępowaniach organów podatkowych, nie zaś na procedowaniu Sądu Okręgowego.

Z kolei w zakresie odnoszącym się do zarzutu z pkt. 2 kasacji podnieść należało, że po raz wtóry zmierza on do minimalizowania przestępczej roli

skazanego, ograniczając się do polemicznego prezentowania jego osoby jako niemającej wiedzy o istocie przedsięwzięcia i nieustannie zwodzonej przez współoskarżonego T. P.. Tymczasem argumentacja zarzutu nie wytrzymuje konfrontacji z ustaleniami Sądu Okręgowego (poczynionymi na podstawie wyjaśnień P. N., częściowo W. i M. Z., A. T., T. P. oraz M. K. oraz dowodów z zeznań pracowników M., pracowników hurtowni, innych kierowców oraz dowodów nieosobowych – dokumentów bankowych, dokumentów z kontroli urzędów skarbowych, dokumentacji uzyskanej za pośrednictwem międzynarodowej pomocy oraz z zapisami rozmów na komunikatorach). Wspomniany materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że H. J. był kluczową osobą w koordynacji działań zmierzających do dokonania prawomocnie przypisanych mu przestępstw, osobą organizującą ów proceder poprzez zatrudnianie innych osób, tworzenie dokumentacji, wdrażanie przewozu, zakupu czy sprzedaży uzyskanych towarów w imieniu wielu podmiotów, zarówno własnych jak i na podstawie pełnomocnictwa, obrotu środkami finansowymi. Powyższe ustalenia zasadnie wzięto pod uwagę także na etapie sądowego wymiaru kary.

Ustalenia w tym zakresie, jak i sposób ich procesowego dokonania, nie budziły wątpliwości w kontekście wyjątkowo obszernego materiału dowodowego, nieograniczającego się wyłącznie do depozycji współoskarżonych i zasadnie zyskały one akceptację Sądu Apelacyjnego. Zasadności tych ustaleń nie sposób przeciwstawić wyłącznie własnego przeświadczenia skazanego odnośnie do jego roli w przypisanych mu przestępstwach.

Z tych wszystkich względów brak było podstaw do uwzględnienia kasacji wobec jej oczywistej bezzasadności.

Konsekwencją powyższego było obciążenie skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego (art. 637 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.).

Mając na uwadze wyżej wyrażoną argumentację, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]